

Rádio dychovka a Adam Hudec predstavujú...

XXVI.- DH Nemšovanka

0. Zvučka relácie - 0,21'

Rádio dychovka a Adam Hudec predstavujú. Dnes - dychovú hudbu Nemšovanka. Hudba dohrá zvučku.

A.H.: Prijemný deň želá poslucháčom internetového Rádia dychovka Adam Hudec. V dnešnej relácii vám predstavíme jednu z najznámejších dychových hudieb západného Slovenska a to DH Nemšovanka. Tak teda - Nemšovanka, hraj! 0,15

1. Pre Romanu - orch. polka J.Patka 3,16 (CD Už je večer)
2. Topole, topole V.Kočický 2,27 - „ -

A.H.: Kapela Nemšovanka existuje pod týmto názvom od roku 1970, avšak v obci Nemšová sa hrala dychová hudba už dávno predtým. Z materiálov bývalého kapelníka Nemšovanky Jozefa Králiku sa dozvedám, že pamätníci spomínajú začiatky kapely v Nemšovej už v roku 1890, kedy vyučil hráčov dychovky rodák z Dolnej Súče Stanislav Žúži, ktorý bol dôstojníkom v Trenčíne. Viacerí muzikanti začiatkom 20.storočia odišli do Ameriky a tí, ktorí sa vrátili, založili po prvej svetovej vojne kapelu, v ktorej hrali napr. hudobníci Králik, Krajčo, Ďurík, Bryndza, Mutňanský a ďalší. Po roku 1920 prevzal vedenie kapely Ján Bonko, ktorý sa vrátil z Ameriky a spolu s organistom a učiteľom Jánom Szárkom učili mladých hráčov hre na dychové nástroje. Táto asi 10 členná kapela hrala až do založenia dychovky v susednej obci Ľuborča, ktorú založil Ján Bryndza v roku 1946. O nej si povieme po dvoch piesňach, ktoré vám zahrá a zaspieva dychová hudba Nemšovanka.

Bude to typický čardáš z trenčianskeho regiónu v úprave Jozefa Patku - Keď som išiel cez ten les a potom to bude polka Povyše Trenčína, ktorú pre Nemšovanku napísal jej bývalý člen Vladimír Kočický. Prijemné počúvanie. 1,30

3. Keď som išiel cez ten les ľud./úpr.J.Patka 3,14 - „ -
4. Povyše Trenčína V.Kočický 3,48

A.H.: Ako som predtým spomínal, Ľuboreckú dychovku založili v roku 1946 Ján Bryndza za pomoci vtedajšieho kaplána Jozefa Hanku, ktorý z farských peňazí zakúpil prvé hudobné nástroje. Kapela úspešne napredovala a už v roku 1948 hrali napr. na Sokolskom slete v Prahe. Hudobníci z Nemšovej hrali aj v Ľuborečskej dychovke a v 50.-tych rokoch aj v sklárskej dychovke v Nemšovej, kde mladých hráčov učili Ján Bryndza

a František Karas. V roku 1954 sklárska dychovka zaniká a nastáva určité vákuum v činnosti kapiel v tomto regióne. V roku 1964 začal učiť chlapcov hre na dychové nástroje neskorší dlhoročný kapelník Nemšovanky Jozef Králik. Mnohí z jeho žiakov hrajú dodnes v rôznych kapelách trenčianskeho regiónu. No a Jozef Králik zakladá 4. januára 1970 dnešnú Nemšovanku pri závode Skloobal Nemšová. Kapela mala 12 členov a speváčky, čo v tom čase ešte nebolo bežné. Ako prví v okrese začali používať zvukovú aparatúru, pri dychovej hudbe bola založená folklórna skupina, s ktorou účinkovali napr. na stretnutí rodákov v Bratislave v roku 1973, na festivale Pádivého Trenčín, vo Východnej, Červeníku a pod. Nemšovanka s folklórnou skupinou sa veľmi rýchlo dostala do povedomia milovníkov tohto žánru, pretože prišli s niečím dovtedy nevídaným. Ich piesne, tance, temperamentný prejav, chytili divákov na celom Slovensku. Odozvou bolo pozvanie do nahrávacích štúdií.

O tom však po dvoch piesňach v podaní Nemšovanky, ktoré obe upravil súčasný kapelník Jozef Patka a majú názov Fialenka a Mala som milého. 2,00

5. Fialenka ľud./úpr.J.Patka ?
6. Mala som milého ?

A.H.: Pred piesňami v podaní Nemšovanky som spomínal nahrávacie štúdiá. Áno, v roku 1973 - na základe pozvania vtedajšieho redaktora slovenského rozhlasu Dr. Ondreja Dema - Nemšovanka nahrála viacero piesní do relácie Klenotnica ľudovej hudby. No a tieto nahrávky mali nezvyčajne veľký ohlas, preto hneď v nasledujúcom období nahráva Nemšovanka vo vydavateľstve Opus 4 malé, tzv. SP platne, a spoluúčinkuje na LP platni so susednými kapelami z regiónu - s dychovými hudbami z Drietomy a Dolnej Súče. Len malé odbočenie - keď sme zakladali Malokarpatskú kapelu v roku 1975 - tak tieto kapely boli pre nás, i pre mňa osobne ako upravovateľa ľudových piesní - inšpiračným zdrojom správnej interpretácie ľudových piesní v podaní dychovej hudby.

V roku 1974 nemšovský rodák Andrej Kristín nakrútil 35 minútový film pre Slovenskú televíziu s názvom Cez Nemšovu, v ktorom účinkuje dychová hudba Nemšovanka spolu s folklórnym súborom.

A opäť tu máme 2 piesne z dielne dychovej hudby Nemšovanka. Najskôr to bude skladba s názvom Už je večer a potom to bude pieseň Sobotienka prešla. 1,20

7. Už je večer ?
8. Sobotienka prešla ?

A.H.: Bývalý kapelník Nemšovanky Jozef Králik začal v roku 1977 vyučovať novú garnitúru hudobníkov zo žiakov základnej školy v Nemšovej. Z viac ako 100 záujemcov o hru na dychové nástroje sa postupne vykryštalizoval detský dychový orchester, ktorý mal 45 členov a niesol názov Mladá Nemšovanka. Tento mladý orchester pod vedením Jozefa Králika už po roku mal prvé vystúpenie a po 3 rokoch zvíťazili na okresnej súťaži detských dychoviek v Dolnej Súči. Nasledovalo viacero víťazstiev na festivaloch detských a mládežníckych dychových hudieb a postupne, ako dorastali hudobníci Mladej Nemšovanky, nahrádzali starších členov dospeljej kapely. Nemšovanka v tom období účinkovala nielen doma a okolitých obciach trencianskeho regiónu, ale žala úspechy aj inde na Slovensku, napr. v kúpeľoch Piešťany, Trenčianske Teplice, na Liptove, Orave, Gemeri, a taktiež veľmi úspešne účinkovala najmä na Morave, veľakrát v Rožňove pod Radhoštem, v Hluku, v Uherskom Hradišti, vo Vlčnove a inde. Jozef Králik viedol Nemšovanku do roku 1989, kedy odovzdáva kapelnícke žezlo svojmu žiakovi Jozefovi Patkovi, ktorý šéfuje kapele dodnes.

Pod jeho vedením si teraz vypočujeme orchestrálnu skladbu Nemšovská a potom to bude pieseň Keď mládenci. 1,30

9. Nemšovská ?

10. Keď mládenci ?

A.H.: Zatiaľ sme sa nedostali k tomu, aby som vám predstavil protagonistov dychovej hudby Nemšovanka. Sú to : Anna Václavková – Blašková, jej povolanie je zdravotná sestra, v kapele spieva od roku 1998. Druhou speváčkou je Janka Filová, ktorá je v civile poštová doručovateľka, v kapele spieva už skoro 20 rokov. Musím vám prezradiť moju osobnú spomienku – keď som bol predseda poroty súťaže dychových hudieb v Mníchovej Lehote pri Trenčíne asi v roku 1988, tak tam Janka Filová zaujala nielen plný amfiteáter divákov, ale aj mňa osobne svojim perfektným spevácko–tanečným temperamentným výkonom.

Ďalším z kvarteta spevákov je Jozef Vydrnák. Je hráčom na bariton a pozaunu, teraz je aj spevák, ktorý stál pri zrode Nemšovanky v roku 1970. Okrem muzicírovania je aj úspešný podnikateľ.

No a na záver som si nechal osobu najpovolanejšiu – kapelníka Nemšovanky Jozefa Patku.

Jozef Patka bol od roku 1977 žiakom Jozefa Králika, hrával na tenor, bariton a pozaunu v Mladej Nemšovanke. Od roku 1980 je členom dospeljej Nemšovanky, kde vystriedal nástroje tenor, pozaunu a potom krídlovku . Okrem toho , že aj spieva s kapelou, je dvorným aranžérom Nemšovanky a väčšina piesní, ktoré dnes kapela hrá, sú z pera Jozefa Patku. 1,30

11. Márna láska ?
12. Naša dedinečka ?

A.H.: Postupne sa dostávame v našom rozprávaní o dychovej hudbe Nemšovanka do súčasnosti. V roku 1990 sa kapela stáva členom Združenia dychových hudieb Slovenska a po prvý krát sa predstavuje aj v zahraničí, konkrétne v Rakúsku. Odvtedy v tejto krajine účinkovali viac ako 50-krát. V roku 1995 Nemšovanka hrala v Nemecku na známom Október-Feste, o rok neskôr účinkujú opäť v Nemecku a tiež aj na festivale vo francúzskom Hagenau, potom to boli ešte viackrát účinkovania v Nemecku, Rakúsku či Francúzsku. V roku 1995 Nemšovanka víťazí na Celoslovenskej prehliadke malých dychových hudieb v Lednických Rovniach, o dva roky neskôr sa tam umiestňuje v zlatom pásme.

Dvakrát spoluúčinkovala v televíznej relácii Anderov rebrinák, účinkovali v televíznej relácii Naša naj... Nemšovanka nahráva zvukové nosiče, a to kazetu v roku 1993 s názvom V tej našej dedine, v roku 1997 CD-čko pod názvom Šuhaj Slovák...., a o 2 roky neskôr tretí nosič s názvom Už je večer, ktorý je venovaný 30. výročiu založenia Nemšovanky. 1,15

13. Sedliačik

A.Hudec: Vážení poslucháči, blíži sa záver dnešnej relácie Rádia dychovka. Čo zaželať dychovej hudbe Nemšovanka do ďalších rokov? Aby naďalej udržiavala a rozvíjala tradície ľudovej a dychovej hudby v trenčianskom regióne, aby dobre reprezentovala seba, obec Nemšovú i celú dychovú hudbu Slovenska na koncertoch u nás i v zahraničí.

To im žela autor dnešnej relácie Adam Hudec. Dupočutia, priatelia. 0,30

14. Mám ja frajárečku ?

?